

Prikazi, izvještaji, bilješke.

Važnije odredbe i rješenja sv. Stolice

objavljena u Acta Apostolicae Sedis 1937. god.

Dr Fr. Herman

I. Enciklike sv. Oca. U 1937 godini objavljena su ova enciklička pisma sv. Oca Pija XI:

1) *O bezbožnom komunizmu.*¹ Ova znamenita enciklika upućena čitavom katoličkom svijetu sadrži svečanu osudu komunizma označujući jasno i svestrano stajalište Crkve i kršćanske nauke prema ovoj strahovitoj zabludi ljudskoga duha. Enciklika je pobudila ogroman interes u svemu svijetu katoličkom i nekatoličkom i cijela je svjetska štampa donosila izvratke iz enciklike i o njoj pisala.²

2) *O položaju Crkve u Njemačkoj.*³ Ova je enciklika upućena njemačkom Episkopatu i u njoj su oštro osuđeni rasizam, novo poganstvo i druge zablude nacionalsocijalističke Njemačke. I o njoj je mnogo pisala sva svjetska štampa.⁴

¹ Pii PP. XI, Litterae encyclicae: Divini Redemptoris, 19 mart. 1937, de communismo atheo. AAS, 1937, 65.

² Vrlo dobar hrvatski prijevod izdala je Moderna Socijalna Kronika, 1937. (MOSK) svezak 28—29.

³ Pii PP. XI, Rundschreiben: Mit brennender Sorge, 14 mart. 1937, über die Lage der katholischen Kirche im deutschen Reich. AAS, 1937, 145.

Enciklika je izvorno pisana i objavljena u njemačkom jeziku, a u istom broju Acta Ap. Sed. objavljen je i talijanski prijevod (Lettera enciclica: Con viva ansia, 14 marzo 1937, sulla situazione della chiesa cattolica nel Reich Germanico) AAS, 1937, 168.

Enciklika o bezbožnom komunizmu objavljena je u ranijem broju vatik. službenog glasila, ali je datirana kasnije (19 marta na dan sv. Josipa), dok je njemačka enciklika objavljena u narednom broju, ali datirana ranije (14 marta na Cvjetnicu).

⁴ Naš kat. dnevnik »Hrvatska Straža« donosila je i ovu encikliku u prijevodu.

3) *O vjerskom položaju u Meksiku.*⁵ Upravljena je meksičkom episkopatu i sv. Otac daje u njoj i aktuelne pouke i direktive kleru i laikatu federalnih država u Meksiku.⁶

4) *O sv. krunici Bl. D. Marije.*⁷ Enciklika je objavljena koncem septembra, da pred uobičajene listopadske pobožnosti sv. krunice potakne kršćanski svijet da traži u teškim vremenima sadašnjice, napose protiv zabluda komunizma, pomoć i ustrajnost u ovoj prekaljenoj molitvi.⁸

II. Suprema Sacra Congregatio S. Officii. Od strane ove S. Kongregacije objavljena su ova rješenja:

1) *O zabrani uvođenja novih pobožnosti.*⁹ Protivno strogim propisima sadržanima u Conc. Trid. (Sess. XXV, de invoc. etc. Sanct.) i u dekretu S. Officii od 13 jan. 1875, koji su skoro doslovno preuzeti u Kodeks k. p. (kanoni 1259, 1261 i 1279),¹⁰ sve se

⁵ Pii PP. XI, Epist. encyclica: *Firmissimam constantiam*, 28 mart. 1937, de rei catholicae in Mexico condicione. AAS, 1937, 189. Objavljen je odmah i španjolski prijevod (AAS, 1937, 200).

Sve tri vrlo značajne enciklike stoje u unutarnjoj i vanjskoj vezi (napisane za vrijeme duge i teške bolesti sv. Oca) i objavljene su sve tri pred Uskrs 1937, koji je zato nazvan »Uskrsom triju enciklika.«

⁶ »Carissimos ergo Mexici filios, qui tantam curarum sollicitudinumque Nostri Pontificatus partem constituunt, rursus vehementerque adhortamur ad unitatem, ad caritatem, ad pacem, in laborioso apostolatu Catholicae Actionis, quae Mexico Christum restituet ac terrenam insuper conciliabit prosperitatem.«

⁷ Pii PP. XI, Litt. encycl. *Ingravescentibus malis*, 29 septembr. 1937, de sacro B. Virginis Mariae rosario. AAS, 1937, 373.

⁸ »Ac peculiari modo patres matresque familias, hac etiam in re, suae soboli exemplo sint, cum praesertim, inclinato iam die, intra domesticos parietes, e laboribus, e negotiis, redeunt omnes, tum coram sacratissima caelestis Matris imagine una voce, una fide, unoque animo sacrum rosarium filiorum circulus, parentibus praeaeuntibus, recitent... Quamobrem, cum saepissime Nobis novos coniuges contingat coram admittere, eosque paterne affari. Marialem eis Coronam dilargientes, eam summopere commendamus; eosdemque etiam atque admonemus — Nostro quoque interposito exemplo — ut ne uno quidem die, etsi tot tantisque curis laboribusque pressi, ab iis precibus abstineant.«

⁹ *Decretum S. Conreg. S. Officii*, 26 maii 1937, de novis cultus seu devotionis formis non introducendis deque inolitibus in re abusibus tollendis. AAS, 1927, 304.

¹⁰ Can. 1259: — § 1 *Orationes et pietatis exercitia ne permittantur in ecclesiis vel oratoriis sine revisione et expressa Ordinarii loci licentia, qui in casibus difficilioribus rem totam Sedi Apostolicae subiciat.*

više množe i šire razni novi oblici pobožnosti, koje su po koji put put i smiješne, a redovno su samo beskorisno podražavanje ili izvratanje sličnih ranije odobrenih pobožnosti.

Zato se ponovno skreće pažnja svima Ordinarijima, da pod odgovornošću u savjesti traže strogo održavanje kanonskih propisa o zabrani takovih novih pobožnosti i da iskorijene zloporabe, koje su već nastale i budno paze, da se nove ne zavedu.¹¹

2) *O primjeni Pavlovske ovlastice u slučajima dvojbe* (kan. 1127).¹² Na pitanje, da li se u braku, koji je sklopilo dvoje nekato-lika dvojbena krštenih, u slučaju da se dvojba glede krštenja neda riješiti, može bilo kojoj od stranaika koja se je obratila, dopustiti da se posluži Pavlovskom ovlasticom na temelju kanona 1127 Kodeksa kan. prava,¹³ odgovorila je sv. Kongregacija o d r e č n o (negative).

§ 2 Loci Ordinarius nequit novas litanias approbare publice recitandas.

Can. 1261. Locorum Ordinarii advigilent ut sacrorum canonum praescripta de divino cultu sedulo observentur, et praesertim ne in cultum divinum sive publicum sive privatum aut in quotidianam fidelium vitam superstitiosa ulla praxis inducatur, aut quidquam admittatur a fide alienum vel ab ecclesiastica traditione absonum vel turpis quaestus speciem praesefereans.

§ 2 Si loci Ordinarius leges pro suo territorio hac in re tulerit, etiam religiosi omnes, exempti quoque, obligatione tenentur easdem servandi: et Ordinarius potest eorundem ecclesias vel publica oratoria in hunc finem visitare.

Can. 1279 — § 1 Nemini liceat in ecclesiis, etiam exemptis, aliisve locis sacris ullam insolitam ponere vel ponendam curare imaginem, nisi ab Ordinario loci sit approbata.

§ 2 Ordinarius autem sacras imagines publice ad fidelium venerationem exponendas ne approbet, quae cum probato Ecclesiae usu non congruant.

§ 3 Numquam sinat Ordinarius in ecclesiis aliisve locis sacris exhiberi falsi dogmatis imagines vel quae debitam decentiam et honestatem non praeseferant, aut rudibus periculosi erroris occasionem praebeant.

§ 4 Si imagines publicae venerationi expositae, sollemniter benedicantur, haec benedictio Ordinario reservatur, qui tamen potest eam cuilibet sacerdoti committere.

¹¹ »Sacrorum Antistitum, ubique catholici animarum curam gerentium, zelum ac pastoralement sollicitudinem, onerata eorum conscientia, vehementer excitat, ut strictissimam tandem aliquando memoratarum monitionum atque iniunctionum observantiam urgeant, abusus qui iam irrepererint firmiter abolendo et ne novi irrepant diligentissime cavendo.«

¹² Decretum S. Congreg. S. Officii, 10 jun. 1937, circa can. 1127 codicis iuris canonici. AAS, 1937, 305.

¹³ Can. 1128: In re dubia privilegium fidei gaudeat favore iuris.

Na drugo pitanje, da li u braku, u kojemu je jedna stranka nekrštena, a druga je stranka nekatolička dvojbeno krštena, u slučaju da se dvojba glede krštenja neda riješiti, mogu Ordinariji dopustiti bilo kojoj od stranaka, koja se je obratila na katoličku vjeru, da se posluži Pavlovskom ovlasticom na temelju kanona 1127, odgovoreno je: *Treba se obratiti na S. Officium u svakom pojedinom slučaju.*

Ovi odgovori mogu se ovako obrazložiti:

U prvom slučaju radi se o dvojbi glede krštenja obih supruža u nekatoličkom braku. Što se tiče forme takav se brak mora smatrati valjanim (vd. kan. 1099, § 2). Ako bi krštenja obih supruža bila u stvari valjana, njihov se brak dakako izvršen, od nikoje vlasti ni papinske nebi mogao razriješiti (vd. kan. 1118). Kada se dakle neda riješiti dvojba o valjanosti obih krštenja, ostaje dvojbenom i papinska vlast da razriješiti takav brak, a sv. Otac ne može da izvršuje vlast koja je dvojbeno s pogibli da povrijedi božansko pravo. U tom smislu postoje već ranija rješenja sv. Stolice.¹⁴ Ovo novo rješenje dano je općenito i načelno i izdano je tim povodom, što su neki kanonisti u teoriji, a poneke biskupske kurije u praksi zauzimali stajalište, da se u slučajevima kada je dvojbeno krštenje bilo jednoga bilo obiju supruža u nekatoličkom braku, može supružgu koji se obrati, dopustiti da se posluži Pavlovskom ovlasticom.¹⁵

U drugom slučaju radi se o nekatoličkom braku, u kojemu je jedna stranka nekatolik dvojbeno kršten, a druga nekršten nekatolik. Takav se brak može razriješiti papinskom vlašću ne samo, kada je jedna stranka samo dvojbeno krštena, nego i kada je jedna samo stranka valjano krštena.¹⁶ No sporno je, da li Ordinariji mogu u takovom slučaju pozivom na kanon 1127 dopustiti da se stranke posluže Pavlovskom ovlasticom bez rekursa na sv. Stolicu. Novo rješenje traži da se u praksi u svakom takovom slučaju treba obratiti na sv. Stolicu (S. Officium).

III. S. Congregatio Concilii.

Od ove sv. kongregacije objavljena su u konkretnim sporovima ova rješenja:

¹⁴ Vd. Decr. S. Officii, 18 dec. 1872: »Utrum pars conversa propter gravissimum dubium de baptismo in haeresi recepto aequiparari posset parti ab infidelitate conversae et propter privilegium Paulinum ad alias nuptias transire; responsum est: negative (Collect. II, n. 1932, ad II).

¹⁵ Vd. Apollinaris, 1937, 334 (Ad Acta Ap. Sedis annotationes: Vig. Dalpiaz).

¹⁶ Vd. Jeličić, De privilegio fidei eiusque fundamento iuridico, u Jus Pontificium, 1937, 144, i u Bogosl. Smotri, 1936, 1.

1) *O prednosti između pobožnih bratstava.*¹⁷ U biskupiji T. osnovano je (1831) pobožno bratstvo (pia confraternitas), koje je kao ranije osnovano imalo prednost (praecedentiam) pred drugim bratstvom kasnije (1835) osnovanim. Međutim je mlade apost. breveom od 6. sept. 1870 podignuto na nadbratstvo (archiconfraternitas) i od tada je tražilo precedenciju za sebe i nastao je spor. Sv. Zbor Saborski pred koji je spor iznešen, donio je obrazloženo rješenje, da prema odredbama kanona 701, § 1 nr. 1—3 u vezi s kan. 106, nr. 3,¹⁸ prednost u ovom slučaju pripada nadbratstvu, a ne bratstvu.¹⁹

U obrazloženju rješenja nema ništa novoga i ono ukazuje samo na dva pravna pravila jasno sadržana u Kodeksu: 1) da mirni posjed prednosti odlučuje samo kod crkvenih osoba iste vrsti i istoga reda (kan. 107, nr. 3); 2) da bez mirnoga posjeda kojega prava ne može biti govora o dosjelnosti i dobroj vjeri (kan. 1512).²⁰

2) *O prestanku patronatskoga prava.*²¹ Zbornom kaptolu u biskupiji C. pripadalo je aktivno patronatsko pravo (pravo prezentacije) pri imenovanju kanonika, dok je pasivnim patronatskim pravom bilo osigurano, da ovi kanonici moraju biti zavičajnici toga grada. Taj je zborni kaptol međutim podignut na Stolni kaptol (»praevia collegialitatis suppressione et extinctione ad cathedralis ecclesiae gradum«), a broj kanonika povišen je od 6 na 14. I poslije toga kaptol je i dalje izvršivao aktivno patronatsko pravo (prezen-

¹⁷ Res. S. Congreg. Concilii, 13 apr. 1935, Dioecesis T., praecedentiae, AAS, 1037, 33.

¹⁸ Can. 701. — § 1, Inter pias laicorum associationes, ordo praecedentiae est qui sequitur, firmo praescripto can. 106, nn. 5, 6:

1. Tertii Ordines;
2. Archiconfraternitates;
3. Confraternitates.

Can. 106, n. 3: Inter diversas personas ecclesiasticas quarum nulla habeat in alias auctoritatem: qui ad gradum potiorum pertinent, praecedunt eis qui sunt inferioris gradus; inter eiusdem gradus personae sed non eiusdem ordinis, qui altiore ordinem tenet, praecedit iis qui in inferiore sunt positi; si denique ad eundem gradum pertineant eundemque ordinem habeant, praecedit qui prius est promotus ad gradum; si eodem tempore promoti sint, senior ordinatione, nisi iunior ordinatus fuerit a Romano Pontifice; et si eodem tempore ordinem receperint, senior aetate.

¹⁹ »Ius praecedentiae competit Archiconfraternitati et non Confraternitati in casu.«

²⁰ Can. 1512: Nulla valet praescriptio, nisi bona fide nitatur, non solum initio possessionis, sed toto possessionis tempore ad praescriptionem requisito.

²¹ Res. S. Congreg. Concilii, 15 febr. 1936, Dioecesis C., Jurispatronatus, AAS., 1937, 272.

taciju) za šest kanoničkih mjesta. To je patronatsko pravo osporeno i S. Congreg. Concilii rješava pozivajući se na nauku,²² te odredbe kanona 1501, 1470, § 1 n. 5 (analogijom), te 403,²³ da Stolnom kaptolu u gradu C. *ne pripada* više osporeno patronatsko pravo pri imenovanju šestorice kanonika niti se moraju postavljati na ta kanonička mjesta samo zavičajnici toga grada.

Iz toga rješenja slijede dva pravna načela: 1) kada je dokinuta ili je ugasla moralna osoba, mora se uzeti da su dokinuta i ugasla i sva njezina prava i ovlastice. 2) Što s prvine nema pravne kreposti, ne može ni s vremenom dobiti pravnu snagu (*quod ab initio vitiosum est, non potest tractu temporis convalescere*).²⁴

3) *O obvezi zavjeta*.²⁵ Nadbiskup u B. zavjetovao se je (1819) zajedno s cijelim svjetovnim i redovničkim klerom u čast Bl. Dj. Marije, da će svetkovati svetkovinu Neoskvrnjenoga Začeca na dan, kada bude o tom proglašena dogma i u vigiliju obdržavati post. To se je od onda (1870) i obdržavalo, ali je nastala dvojba, da li je biskupijski kler i dalje obvezan da zbog zavjeta obdržava post. Sv. Kongregacija je riješila na temelju jasne odredbe kan. 1310, § 1²⁶ da ne postoji ovđe obaveza zavjeta, jer zavjet može da obvezuje samo one koji su ga učinili,²⁷ a ne može biti govora o

²² Wernz, Jus decret., II, n. 276, 281; Pallottini, Collectio, vol. II, verb. *Iuspatronatus*, III, n. 15.

²³ Can. 1501: *Exstincta persona morali ecclesiastica, eius bona fiunt personae moralis ecclesiasticae immediate superioris...*«

Can. 1470, § 1 nr. 5: *Ius patronatus extinguitur: Si, consentiente patrono, ecclesia vel beneficium uniatur alii liberae collationis, aut ecclesia fiat electiva vel regularis.*

Can. 403: *Exceptis dignitatibus, ad Episcopatum pertinet, auditio Capitulo, conferre omnia et singula beneficia ac canonicatus in ecclesiis tum cathedralibus tum collegialibus, reprobata quavis contraria consuetudine et revocato quolibet contrario privilegio, sed firma contraria fundationis lege et praescripto can. 1435.*

²⁴ Vd. Jus Pontificium, 1937, 176.

²⁵ Res. S. Congreg. Concilii, 19' jan. 1936, Bogoten., Voti, AAS., 1937, 343.

²⁶ Can. 1310, § 1: *Votum non obligat, ratione sui nisi emittentem.*

²⁷ »*Quare si civitas vel communitas, velut dioecesis aut parocia, voveat peragere tale ieiunium, vi voti non obligantur nisi qui voverunt, v. gr. qui Episcopo pro dioecesei voventi adhaeserunt cum intentione se eodem Episcopi voto obligandi, aut cum eadem intentione ratum habuerunt votum nomine fidelium dioecesanorum factum. Quoad posteros, qui eiusdem communitatis deinde facti sunt membra, nimis evidens est hos non obligare voto communitatis, tunc emisso quando necdum nati erant. Generatim ergo membra communitatis, quae personaliter votum non emiserunt, obligari possunt a legitima auctoritate ecclesiastica, vi legis latae, quae utique ferri etiam potest ob motivum religiosum.*«

obvezi na post zbog posebnog dijecezanskog propisa, jer se to protivni sadanjem pravu (kan. 1244).²⁸

4) *O pravu na zadušnice i ukopni blagoslov mrtvaca* (de iure funerandi).²⁹

Među bogoslužne čine, koji su župnicima pridržani spada prema kan. 462, st. 5³⁰ i služenje zadušnica s ukopnim blagoslovom mrtvaca.³¹ Ti čini spadaju u pravilu na vlastitoga župnika pokojnikova.³² Za slučaj kada je izvršen prevoz mrtvaca radi ukopa u mjesto, u kojemu nije imao prebivališta ni vlastitoga župnika niti je sebi onde propisno³³ izabrao grob, određeno je u kan. 1230, § 7,⁴³ da pravo na služenje zadušnica i ukopnog blagoslova spada na Stolnu crkvu, ako u tom mjestu postoji, inače na župsku crkvu, na čijem području leži odnosno groblje, osim ako je drukčije određeno mjesnim običajem ili partikularnim propisima.

U konkretnom jednom slučaju nastao je spor između dva župnika: obje župe imali su zajedničko groblje, pak si je jedan svojatao pravo ukopa mrtvaca, koji su prevoženi u mjesto željeznicom, jer se je željeznička stanica nalazila na njegovom župskom području u blizini njegove župske crkve, a drugi je to pravo tražio za sebe, jer je zajedničko groblje ležalo na području njegove župe. U prilog ovoga drugoga riješio je ordinarijat spor u smislu cit. kan. 1230, § 7, pošto protivnoga običaja ili dijecezanskoga propisa nije bilo. Ovo je rješenje potvrdila i S. Congreg. Conc. i odbila žalbu prvoga župnika.³⁵

²⁸ Can. 1244, § 2: Ordinarii locorum peculiare suis dioecibus seu locis dies festos aut dies abstinentiae et ieiunii possunt, per modum tantum actus, indicere.

²⁹ Res. S. Congreg. Conc., 4 iulii 1936, Dioecesis V., Iuris funerandi. AAS, 1937, 474.

³⁰ Can. 462: Functiones parochi reservatae sunt, nisi aliud iure caveatur: 5° iusta funebria persolvere ad normam can. 1216.

³¹ »Funus, idest totus ordo exequiarum quae in probatis liturgicis libris describuntur« (vd. can. 1215).

³² »Proprius defuncti parochus non solum ius sed etiam officium habet, excepto gravis necessitatis casu, levandi per se vel per alium cadaver, illud comitandi ad suam ecclesiam paroecialem ibique exequias persolvendi« (vd. can. 1230, § 1).

³³ »Omnibus licet, nisi expresse iure prohibeantur, eligere ecclesiam sui funeris aut coemeterium sepulturae.« (can. 1223, § 1).

³⁴ Can. 1230, § 7: »Si cadaver mittatur ad locum ubi nec defunctus propriam paroeciam habeat, nec ecclesia funeris legitime fuerat electa, ius levandi cadaver, peragendi exequias, si peragendae sint, et cadaver ad sepulturam deducendi, pertinet ad ecclesiam cathedralem eiusdem loci; quae si desit, ad ecclesiam paroecialem in qua coemeterium situm est, nisi aliud ferant loci consuetudo aut dioeciesana statuta.«

³⁵ »In Congregatione plenaria huius S. Congregationis diei 4 iulii 1936, dubio proposito: An recursus parochi S. C. contra decre-

IV. S. Congregatio de propaganda fide.

1) *O osnivanju novih redovničkih družbi u misijskim krajevima.*³⁶ To je kratak sredeni naputak za osnivanje novih urođeničkih redovničkih kongregacija u misijskim područjima.

2) *O pobožnim udruženjima klera za misije.*³⁷ S. Kongregacija izdala je i objavila nova prerađena i ispravljena opća pravila (statuta generalia) za ova klerička misijska udruženja, koja se po odredbi sv. Stolice moraju osnovati u svakoj pojedinoj biskupiji.³⁸

V. S. Paenitentiaría Apostolica.

Objavljena su ova rješenja:

1) *O opozivu ovlaštenja pobožnih udruženja davati ovlastice svećenicima.*³⁹ Dekretom »*Consilium suum persequens*«⁴⁰ opozvane i dokinute su sve odredbe sv. Stolice, kojima su pobožnim udruženjima bilo mješovitim bilo čisto svećeničkim bila podijeljena ovlaštenja da učlanjenim svećenicima daju ovlasti i pogodnosti, da mogu blagosivati razna devocionalija s oprostima i određeno je da se takove ovlastice i pogodnosti unapredak mogu dobivati isključivo od S. Penitencijarije.

Sada je S. Penitencijarija riješila dvije dvojbe u pogledu toga dekreta: a) na pitanje, da li se klerik, koji je bio učlanjen u takova pobožna udruženja prije proglašenja dekreta o opozivu, može služiti dobivenim ovlasticama pošto bude zareden za svećenika, odgovorila je S. Penitencijarija *odrečno* (negative)

b) na pitanje, da li se tima ovlasticama može služiti onaj, ko je prije proglašenja opozivnoga dekreta bio učlanjen u takova po-

tum Curiae V. diei 8 novembris 1935 admittendus sit in casu, Emi Patres responderunt: Negative, seu recursum esse reiiciendum.«

³⁶ S. Congreg. de propaganda fide, Instructio de congregationibus religiosis indigenis condendis, 19 mart. 1937. AAS., 1937, 275.

³⁷ S. Congreg. de propaganda fide, Decretum, 14 apr. 1937, statuta generalia piae unionis cleri pro missionibus, revisa ac recognita, approbantur. AAS., 1937, 435.

³⁸ »Pia Unio ad normam canonis 708 Cod. iur. can. in singulis dioecesisibus erigenda est.«

Naknadno je još objavljena S. Congreg. de prop., Instructio de coordinatione piae unionis cleri pro missionibus cum operibus missionibus«, 9 mart. 1937 (AAS., 1937, 476).

⁴⁰ S. Paenit., Decret. *Consilium suum persequens, sequens*«, 2 mart. 1937. AAS., 1937, 58.

⁴⁰ S. Paenit., Decret. *Consilium suum persequens*, 20 mart. 1933, de facultatibus indulgentias piis operibus aut devotionis obiectis adnectendi deque analogis quibusdam indultis, tantum directe a S. Paenitentiaría in posterum concedendis. AAS., 1933, 170.

božna udruženja kao već zaređeni svećenik, ali bez ispovjedne jurisdikcije, odgovorila je Penitencijarija potvrdno (affirmative) izuzev ovlastice davali Apostolska oprostjenja i potpuna »na času smrti«, jer se ove ovlastice ne mogu izvršivati dok nije dotičnom podijeljena ispovjedna jurisdikcija.

2) *O odrješenju otpalih svećenika.*⁴¹ Dekretom »*Lex sacri coelibatus*«⁴² izrijekom je među ostalim propisano, da otpalomu svećeniku u slučaju, o kojemu je riječ u dekretu odrješenje od izopćenja označenoga u kan. 2388, § 1⁴³ može podijeliti isključivo S. Penitencijarija, na koju se valji obratiti u svakom slučaju, osim u slučaju smrtne pogibli, kada odrješenje može da dade svaki svećenik, ali uz obvezu da se naknadno obrati na S. Penitencijariju, kako je to propisano u slučajevima označenima u kan. 2252⁴⁴ kod izopćenja, koja su sasvim posebnim načinom (*specialissimo modo*) pridržana sv. Stolici.

Međutim se našlo i kanonista i moralista, koji su tvrdili, da ovim dekretom ostaje i dalje nedirnutu odredba kan. 2254⁴⁵ i da

⁴¹ S. Paenit., Declaratio, 4 maii 1937, super decreto quod incipit »*Lex sacri coelibatus*« diei 18 aprilis 1936. AAS., 1937, 283.

⁴² S. Paenit. Apost., Decret., *Lex sacri coelibatus*, 18 apr. 1936, de absoluteione sacerdotum ab excommunicatione ab attentatum etiam civile tantum matrimonium, et actu cum muliere caste conviventium eorumque admissione ad participationem Sacramentorum more laicorum Sacrae Paenitentiarie Apostolicae exclusive reservata. AAS., 1936, 242.

⁴³ Can. 2388, § 1: Clerici in sacris constituti vel regulares aut moniales post votum sollemne castitatis, itemque omnes cum aliqua ex praedictis personis matrimonium etiam civiliter tantum contrahere praesumentes, incurrunt in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae simpliciter reservatam.

⁴⁴ Can. 2252: Qui in periculo mortis constituti, a sacerdote, specialis facultatis experte, receperunt absoluteionem ab aliqua censura ab homine vel a censura specialissimo modo Sedi Apostolicae reservata, teneantur, postquam convaluerint, obligatione recurrenti, sub poena reincidentiae, ad illum qui censuram tulit, si agatur de censura ab homine; ad S. Poenitentiarium vel ad Episcopum alimve facultate praeditum, ad normam can. 2254, § 1, si de censura a iure; eorumque mandatis parendi.

⁴⁵ Can. 2254, § 1: In casibus urgentioribus, si nempe censurae latae sententiae exterius servari nequeant sine periculo gravis scandali vel infamiae, aut si durum sit poenitenti in statu gravis peccati permanere per tempus necessarium ut Superior competens provideat, tunc quilibet confessarius in foro sacramentali ab eisdem, quoquo modo reservatis, absolvere potest, iniuncto onere recurrenti, sub poena reincidentiae, intra mensem saltem per epistolam et per confessarium, si id fieri possit sine gravi incommodo, reticito nomine, ad S. Poenitentiarium vel ad Episcopum alimve Superiorem praeditum facultate et standi eius mandatis.

i u ovom slučaju može svaki ispovjednik odriješiti u hitnim prilikama jednako kao i od svake druge cenzure. Sada je S. Penitencijarija izjavila, da je sv. Otac zapovijedio, da se objavi ova nakana zakonodavca:

»Odrješenje od cenzure u *takovim* slučajevima otpalih svećenika tako je pridržano S. Penitencijariji, da niko ne može, izim u slučaju smrtno pogibli, od nje odriješiti i da tu ne važe nikakovo ovlašćenje dano bilo u kan. 2254, § 1, bilo kakovom ovlasticom ili kakovim god pravom.«

Da li sv. Ignacije u temeljnoj istini „Duhovnih vježba“ premalo ističe ljubav Božju?

I. P. Bock, D. I.

SUMMARIUM.

Estne amor Dei in fundamentali veritate Exercitiorum spiritualium Ignatianorum nimis neglectus et cur non ipsis verbis elatus?

Gallicus auctor Dr Francis Vincent nimis distinguit inter antiquam scholam asceticam Hieronymi, Bernardi, Benedicti et Francisci etc., quibus, fatente Card. Mercier, ultra modum opponit scholam amoris s. Francisci Salesii. S. Ignatium secus laudat, sed in hac re cum Msgr. Fragnière valde carpit, quod scilicet in fundamentali veritate libelli Exercitiorum amorem Dei solum supponat, omissa diserta commemoratione hujus sublimissimae virtutis. — Omnia lite de verbo, uterque melius attendisset Ignatium »laudem et servitium Dei« cum theologis medii aevi et cum veteribus catechismis intelligere ipsum benevolum et practicum amorem Dei, sicut etiam idem sine vocabulo amoris intelligitur ex. gr. in oratione Dominica, in Canone Missae, in Canticis »Te Deum laudamus«, »Gloria in excelsis Deo«, »Magnificat«... et in tabulis decalogi promulgati, antequam formalis lex de amore Dei super omnia dissertis verbis praeciperetur. Ceterum ex ipso examine libelli Exercitiorum clare apparet, quantopere fallantur asserentes Ignatium »de amore vix loqui« quasi in oppositione cum S. Francisco Salesio. Certe, distinguitur inadaequate doctrina ascetica s. Ignatii, nitens in universalis et essentiali relatione nostra naturali et supernaturali ad Deum, Creatorem et Dominum nostrum, a sententia s. Francisci Salesii, quae maxime fundatur in summa bonitate Dei, optimi Patris nostri. Sed externae rationes opportunitatis temporum, locorum et personarum sufficiunt ad hoc quaecumque discrimen explicandum. Ardens amor Dei et proximi in s. Francisco Sal. optime conciliatur cum generoso zelo Ignatiano majoris gloriae Dei et salutis animarum procurandae.